

T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 1996/63
KARAR NO : 1996/108

ÖZET: Jandarma erinin malûlen emeklilik maaşının kesilmesine ilişkin Emekli Sandığı işleminin iptali istemiyle açtığı davanın, idari yargı yerinde çözümlenmesinin gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Mehmet Tellioğlu
Vekili : Av. Türkân Asma
Davalı : T.C. Emekli Sandığı *G. Md.*

O L A Y : Jandarma eri olarak askerlik görevini yaparken davacı, geçirdiği bir kaza sonucu görme duygusunu kaybettiği, 14.6.1989 tarihli sağlık kurulu raporuyla tespit edildiğinden, Emekli Sandığına 6. derecede vazife malulü aylığı bağlanmıştır. Daha sonra yapılan sağlık kurulu denetiminde, yedek askerlik görevini yapabileceği yönünde rapor verilmesi üzerine, Emekli Sandığına malûliyet aylığı kesilmiştir.

Davacı vekili, müvekkilinin sakatlığının devam ettiğini, ileri sürerek, T.C. Emekli Sandığına malûliyet aylığı bağlanmasına ilişkin işlemi kaldıran 31.10.1995 gün ve 10.09.01/68.394.072 sayılı işlemin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

ANKARA 8. İDARE MAHKEMESİ; 27.12.1995 gün ve 1546-1643 sayıyla; 1602 sayılı Yasa'nın 20. maddesine göre asker kişileri ilgilendiren ve askeri hizmete ilişkin olan anlaşmazlığın çözümünün Askeri Yüksek İdare Mahkemesinin görevine girdiği gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş, karar temyiz edilmiyerek kesinleşmiştir.

Davacı vekili aynı istekle 26.3.1996 tarihinde AYİM'e başvurmuştur.

ASKERİ YÜKSEK İDARE MAHKEMESİ BİRİNCİ DAİRESİ; 5.11.1996 gün ve 353-912 sayıyla; Anayasa'nın 157. ve 1602 sayılı Yasa'nın değişik 20. maddesinde, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi'nin niteliğininve görevinin belirlendiği, 20. madde de: asker kişilerin kimler olduğunun gösterildiği, olayda görevli yargı yerinin belirlenmesi yönünden idari işlemin askeri hizmete ilişkin olup olmadığının saptanması için işlemin konusuna bakılması gerektiği, bunun saptanması için, idari işlem tesisinde asker kişinin askeri yeterlik ve yetenekleri, tutum ve davranışları, askeri geçmişi, askeri kişi olmaktan kaynaklanan hak ve ödevleri, askerlik hizmetinin amacı, askeri görev yerlerinin özellikleri gibi hususların gözönünde tutularak değerlendirme yapılıp yapılmadığına bakılması, bu özelliklere dayanan işlemlerin askeri nitelik-

li sayılmalarının kabul edilmesi gerektiği, işlem askeri olmayan bir makam tarafından tesis edilmiş olsa bile durumun değişmediğinin kabul edildiği belirtilmiştir. Dava konusu anlaşmazlıkta ise, 5434 sayılı Yasa'nın 61. maddesi gereğince belli arızası olan ve aylık almakta olan tüm emeklilerin sağlık kontrolüne tabi tutulmalarında ve bunun sonucuna göre işlem yapılmasında, işlemin askeri açıdan değerlendirilecek bir yanı bulunmadığı, raporun askeri hastahanedен alınmasının da durumu değiştirmedeği belirtilerek, davanın genel idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiştir.

Davacı vekili 27.11.1996 tarihinde kayda geçen dilekçe ile AYİM'e başvurarak, meydana gelen olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesini istemiş, dosya AYİM Sekreterliğinin 28.11.1996 gün ve 533-752 sayılı yazıları ekinde Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

Böylece, adli ve idari yargı arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörüldüğü şekilde olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE: Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü, Selçuk Tüzün'ün Başkanlığında, O.Hulusi Mustafaoğlu, Süleyman Sezen, Nursel Aymakoğlu, Zafer Kantarcıoğlu, Dr.Erol Alpar ve Ertuğrul Takanın katılmaları ile yaptığı 23.12.1996 günlü toplantıda, raportör Hâkim Ayten Anıl'ın raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya, Danıştay Başsavcısı yerine katılan Savcı Sinan Yörükoğlu ile Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başsavcısı yerine katılan ^{savcı}Malik Göktepe'nin idari yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü ve yazılı açıklamaları da alındıktan sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Anayasa'nın 157.maddesinde, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi'nin askeri olmayan makamlarca tesis edilmiş olsa bile, asker kişileri ilgilendiren ve askeri hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıkların yargı denetimini yapan ilk ve son derece mahkemesi olduğu, ancak askerlik yükümlülüğünden doğan uyuşmazlıklarda ilgilinin asker kişi olması şartının aranmayacağı belirtilmiş; 20.7.1972 günlü ve 1602 sayılı Yasa'nın 25.12.1981 günlü ve 2568 sayılı Yasa ile değişik 20. maddesinde de aynı hüküm yer almıştır. Aynı maddeye göre AYİM'nin bir davaya bakabilmesi için dava konusu idari işlemin "asker kişiyi ilgilendirmesi" ve "askeri hizmete ilişkin" bulunması şartlarının birlikte bulunması gerekmektedir. 1602 sayılı Yasa'nın değişik 20. maddesinde, Türk Silahlı Kuvvetlerinde görevli bulunan veya hizmetten ayrılmış olan subay, askeri memur, astsubay, askeri öğrenci, uzman çavuş, uzman jandarma çavuş, erbaş ve erler ile sivil memurlar asker kişi sayılmaktadır.

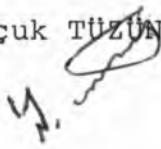
Yasa'nın 21. maddesinde ise, 20. maddede sayılan kişileri ilgilendiren ve askeri hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden dolayı yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırılı olduklarından bahisle menfaatları ihlâl edilenler tarafından açılacak iptal davaları ve tam yargı davalarının AYİM'de çözümleneceği belirtilmiştir.

Davacının asker kişi olduğunda bir kuşku bulunmamaktadır. Davacının malûliyeti sürekli olmadığından bu gibilerden yasal olarak belli sürelerde rapor alınması gereğine uygun olarak yapılan kontrolde, yedek askerlik görevini yapabileceğine ilişkin olarak verilen raporun, Emekli Sandığı sağlık kurulunca incelenmesiyle, durumun 5434 sayılı Yasa'nın 44. ve 45. maddeleri kapsamına girmeyeceği şeklinde verilen kararın, askeri hizmeti ilgilendiren bir yanı bulunmamaktadır.

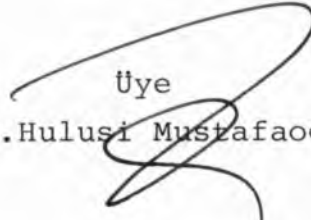
Açıklanan nedenlerle, 1602 sayılı Yasa'nın değişik 20. maddesinde öngörüldüğü şekilde "asker kişiyi ilgilendirme" ve "askeri hizmete ilişkin "olma koşulları birlikte bulunmadığından, davanın idari yargı yerinde çözümlenmesi, Ankara 8. İdare Mahkemesinin görevsizlik kararının kaldırılması gerekmektedir.

SONUÇ : Anlaşmazlığın niteliğine göre davanın idari yargı yerinde görülmesi gerektiğine, bu nedenle Ankara 8. İdare Mahkemesi'nin 27.12.1995 günlü, 1546-1643 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına 23.12.1996 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

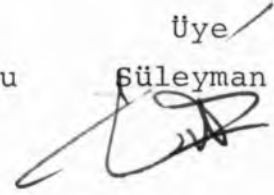
Başkan
Selçuk Tüzün

Üye
O.Hulusi Mustafaoğlu

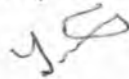

Üye
Süleyman Sezen

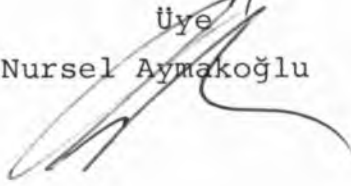

Bu kararın Resmi gazete'de
yayımlı olması için

Başkan

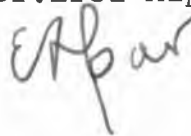
Üye
Nursel Aymakoğlu

Üye
Zafer Kantarcıoğlu

Üye
Dr.Erol Alpar

Üye
Ertuğrul Taka

